

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
Hämeen piiri

LAPSET ENSIN

Toimintakertomus 2024

MLL Hämeen piiri

Sisältö

1. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Hämeen Piiiri	3
2. Vaikuttaminen ja viestintä	4
3. Yhdistystoiminnan ammatillinen tuki ja perhekeskustoiminnan koordinointi	5
4. STEA-avusteinen tukihenkilötoiminta	7
Perhekummitoiminta	7
Lukumummi ja -vaari -toiminta	10
Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminta	12
Läksykummitoiminta	13
5. OmaKamu-toiminta	14
6. Lasten ja nuorten tukihenkilötoiminta	16
7. Kouluyhteistyö	18
Tukioppilastoiminta	18
Kummioppilas- ja tutortoiminta	19
Mediakasvatusoppitunnit ja -vanhempainillat	20
Muut vanhempainillat ja keskustelutilaisuudet	21
Koulurauha	22
Digitutkijat	24
8. Lastenhoitotoiminta	25
9. Vanhempainryhmätoiminta	26
10. Hallinto ja talous	27
Hallinto	27
Talous	28
11. Tulevaisuus	29

1. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Hämeen piiri

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Hämeen piiri ry on alueellinen kansalaisjärjestö, joka edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Piiri toimii Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä, yhteensä 44 kunnassa.

68

aktiivista paikallis-
yhdistystä

10 321

jäsentä
yhdistyksissä

Piirin toiminta pohjautuu kolmeen perustehtävään:

- vapaaehtoistoiminta
- vanhempien, lasten ja nuorten tukeminen ja
- vaikuttaminen.

Piiri tukee ja ohjaa paikallisyhdistyksiä sekä niiden vapaaehtoistoimintaa. Lisäksi piiri edistää alueensa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia järjestämällä toimintaa, tapahtumia ja koulutuksia.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto on kansalaisjärjestö, joka nojaa vahvasti vapaaehtoisuuteen. Vapaaehtoistoiminta on ammatillisesti ohjattua.

Piiri edistää lasten oikeuksien toteutumista ja vaikuttaa alueellaan lapsi-, nuoriso- ja perhepolitiikkaan.

2. Vaikuttaminen ja viestintä

MLL:n Hämeen piirin vaikuttamistyö perustuu lasten oikeuksiin ja ihmisoikeuksiin. Tavoitteena on, että YK:n lapsen oikeuksien sopimus toteutuu Suomessa mahdollisimman hyvin. MLL:n kaikessa toiminnassa keskeistä on lapsuuden ja vanhemmuuden arvostus, lasten ja nuorten oman äänen esille tuominen sekä perheiden moninaisuuden ymmärtäminen ja arvostus. Vaikuttamistyötä tehtiin muun muassa mielipidekirjoitusten avulla. Piirin työntekijöiden kirjoittamia mielipidetekstejä julkaistiin alueellisissa sanomalehdissä 3 kpl, Etelä-Suomen Sanomissa, Hämeen Sanomissa sekä Forssan Lehdessä. Koulurauhaan liittyviä lehtijuttuja julkaistiin vuoden 2024 aikana 10 kpl.

Piirin eri toimintoja markkinoitiin säännöllisesti lähinnä sosiaalisessa mediassa. Markkinoinnilla tavoiteltiin lapsia, nuoria ja perheitä sekä vapaaehtoisia. Instagramin painopistettä muutettiin ja sen sisältö kohdennettiin uusille vapaaehtoisille. Lukijoita ohjataan aktiivisesti myös verkkosivuille. Paikallisyhdistyksille suunnattu viestintä keskittyi sähköpostitse lähetettävään uutiskirjeeseen. Uutiskirjeen sisältöä kehitettiin ja se lähetettiin yhdistyksille vuoden aikana 11 kertaa. AMK-opiskelija teki lopputyönään kyselyn piirin yhdistyksille suunnatusta viestinnästä. Kyselyn tuloksia hyödynnetään viestinnän kehittämiseen.

Tammi-huhtikuussa ja elo-joulukuussa piirissä työskenteli STEAn Paikka Auki -rahoituksella viestintäassistentti, jonka tehtävänkuvaan kuului mm. piirin verkkosivujen ja sosiaalisen median kanavien päivittäminen, sisällön kehittäminen ja tuottaminen, some-markkinointi sekä graafiset työt. Viestintä oli osa jokaisen piirin työntekijän tehtävänkuvaan. Piirin omaa viestinnällistä ääntä kehitettiin edelleen

3. Yhdistystoiminnan ammatillinen tuki ja perhekeskustoiminnan koordinointi

Piirin ammatillinen tuki paikallisyhdistyksille perustui MLL:n valtakunnallisiin tavoitteisiin. Tuen avulla vahvistettiin paikallisyhdistysten ja perhekahviloiden toimintaedellytyksiä. Yhdistyksiä tuettiin mm. yhdistyshallintoon liittyvissä kysymyksissä, vapaaehtoisten rekrytoinnissa ja viestinnässä.

- Piirin koordinaattorit pitivät yhteyttä yhdistyksiin, kävivät tapaamassa ja ohjasivat yhdistysten vapaaehtoisia sekä kohtasivat perheitä mm. perhekahviloissa ja yhdistysten järjestämissä tapahtumissa.
- Yhdistyksille jaettiin tietoa säännöllisesti ja erilaisiin yhdistyksiltä tuleviin tukipyyntöihin reagoitiin nopeasti.
- Yhdistyksiä ohjattiin puhelimitse, sähköpostilla, viesteillä sekä piirin ylläpitämissä Facebook -ryhmissä.

Valtakunnallista koulutusyhteistyötä jatkettiin, jotta yhdistyksille pystyttiin tarjoamaan koulutusta aiempaa tehokkaammin, monipuolisemmin ja laadukkaammin.

Piirin koordinaattori toimi vastuukouluttajana valtakunnallisessa Perhekahvilaohjaajien koulutuskokonaisuudessa. Vuoden aikana toteutettiin valtakunnallinen vapaaehtoistoiminnan johtamiskoulutus (VJK). Hämeen piiristä koulutukseen osallistui 3 puheenjohtajaa tai varapuheenjohtajaa. Piirin koordinaattori vastasi Hämeen ja Varsinais-Suomen piirin opiskelijoiden tehtävien arvioinnista, osallistui aloitusseminaariin, sekä vastasi aluepajojen ja vertaistapaamisten toteutuksesta yhdessä keskusjärjestön ja muiden piirien vastuukoordinaattoreiden kanssa.

Yhdistysten vapaaehtoisten ohjauksia, perheiden tukemista ja perhekeskusyhteistyökumppaneiden tapaamisia toteutettiin vuoden aikana yhteensä 306, joissa kohtaamisia kertyi 1 650.

Piirin alueella järjestettiin viisi seututapaamista: Akaassa, Mänttä-Vilppulassa, Tampereella ja Lahdessa, sekä lisäksi Oriveden seututapaaminen etätapaamisena. Seututapaamisiin osallistui yhteensä 30 yhdistystoimijaa. Riihimäelle ja Hämeenlinnaan suunnitellut seututapaamiset jouduttiin perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Yhdistyskäyntejä tehtiin 26 ja perhekahvilakäyntejä 14. Perhekahvilaohjaajille järjestetyt kaksi vertaistapaamista jouduttiin perumaan osallistujapulan takia. Yhdistysten hallitustoimijoille järjestettiin yksi vertaistapaaminen, johon osallistui kolme puheenjohtajaa. Yhdistystoimijoiden vertaistuellinen koulutus- ja infoilta tukioppilaiden ja yhdistysten yhteistyöstä jouduttiin perumaan osallistujapulan vuoksi. Työntekijät osallistuivat kuuteen yhdistysten järjestämään tapahtumaan. Perhekeskuksen kunta- ja maakuntayhteistyöhön liittyviin tapaamisiin osallistuttiin 29 kertaa, eri ohjausryhmiin 60 kertaa, oppilaitosyhteistyön tapaamisiin viisi kertaa ja muiden toimijoiden, pääasiassa järjestöjen kanssa tavattiin yhteistyöntapaamisissa 31 kertaa. Yhteistyökumppaneiden tapahtumiin osallistuttiin 15 kertaa.

Hyvä joulumieli -keräys toteutettiin valtakunnallisesti jo 28. kerran yhteistyössä Ylen ja SPR:n kanssa. Hyvä joulumieli -lahjakortteja jaettiin piirin alueella paikallisyhdistysten kanssa yhteistyössä 1 150 kappaletta.

Piiri osallistui Kanta-Hämeen perhekeskustyöryhmän toimintaan Forssan ja Riihimäen seudun perhekeskustyöryhmissä. Pirkanmaalla piiri oli edustettuna perhekeskuksen maakunnallisessa ohjaustyhmissä, kaikissa kolmessa alueellisessa koordinaatioryhmissä sekä monitoimijaisessa perhekeskuksen Kädet savessa -kehittäjäryhmissä. Päijät-Hämeessä osallistuimme lapsiperheverkoston sekä kohtaamispaikkaverkoston kokouksiin sekä Kumppanuus-foorumiin, joka järjestettiin kaksi kertaa. Piiri oli aktiivisesti mukana lisäksi Lastensuojelun Keskusliiton valtakunnallisessa Perheet keskiöön -toiminnassa.

4. STEA-avusteinen tukihenkilötoiminta

Perhekummitoiminta

Perhekummitoimintaa toteutettiin toiminnalle määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Perhekummitoiminnassa rekrytoitiin uusia vapaaehtoisia ympäri vuoden. Lisäksi tiedotettiin perheitä ja ammattilaisia toiminnasta. Koulutuksia sekä perehdytyksiä pidettiin joustavasti kasvokkain ja etänä. Toimintaan osallistuvat perheet ja vapaaehtoiset yhdistettiin molempien osapuolten toiveiden perusteella kummisuhteeseen. Koordinaattorit pitivät säännöllisesti yhteyttä vapaaehtoisiin ja perheisiin.

Vapaaehtoisille järjestettiin toiminnanohjauksia, jatkokoulutuksia ja virkistystä. Taloudellisesti haastavassa tilanteessa oleville perheille jaettiin lahjoituksena saatuja Linnanmäki-rannekkeita 66 kpl. Joulun aikaan piiri oli mukana organisoimassa Lahden Pelicansin toteuttamaa ruokakassijakelua päijäthämäläisille perheille. Ruokakasseja jaettiin 130 perheelle.

Tampereen seudun ammattiopisto Tredun kanssa yhteistyö jatkui. Toimimalla perhekummeina kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon opiskelijat voivat suorittaa osan tutkinnonosasta ”Perheiden kanssa toimiminen ja monialainen yhteistyö”. Vuonna 2024 Tredussa pidettiin kaksi perhekummi-infoa eri opiskelijaryhmille ja mukaan lähti kolme perhekummiä.

65

koulutettua
perhekummiä

56

kummisuhdetta

534

kohtaamista
kummisuhteissa

Koko piirin alueella koulutettuja perhekummeja oli 65 ja kummisuhteita 56 kpl. Kohtaamiskertoja kummisuhteissa oli 534. Jonossa oli jatkuvasti perheitä odottamassa perhekummia. Haasteena perhekummitoiminnassa on, että toisilleen sopivat perheet ja vapaaehtoiset voivat olla maantieteellisesti liian kaukana toisistaan, eivätkä kaikki koulutuksen käyneet vapaaehtoiset sitoudu mukaan kummitoimintaan. Yli puolet vapaaehtoisista toimii kummina vain vuoden ajan, minkä seurauksena uusien vapaaehtoisten rekrytointitarve on jatkuva.

Palaute perhekummitoiminnasta oli hyvää. Kyselyyn vastanneista perheistä

- 100 % koki, että yksinäisyys on vähentynyt.
- 100 % koki, että mielekäs tekeminen ja sosiaaliset kontaktit lisääntyivät.
- 94 % koki, että vanhemmuudessa jaksaminen on kohentunut.

”Kun on vain kaksi kättä itsellä, niin kummista oli kyllä apua.”

”Lapsi tykkää kummista niin kovasti. Hän luetteli elämänsä tärkeät ihmiset ja ne olivat kummitäti, äiti, isä ja perhekummi.”

”Kummisuhde oli meille tosi, tosi hieno juttu.”

”On tosi hyvä asia, että ei tarvitse olla suurempia ongelmia, että pääsee mukaan tähän toimintaan. Olemme maahanmuuttajaperhe ja meillekin on voitu tarjota tätä toimintaa, vaikkei perheellämme ole taloudellisia haasteita. Pystymme ostamaan esim. lastenhoito- ja siivousapua, mutta sukulaisia meillä ei ole lähellä.”

Palautekyselyyn vastanneista vapaaehtoisista perhekummeista

- 95 % koki saaneensa toiminnasta iloa.
- 100 % koki toiminnan merkityksellisenä.

"Tuo itselle hyvää mieltä, kun kokee olevansa luottamuksen arvoinen."

"Olen onnistunut vahvistamaan uskoa, että mennään eteenpäin."

"Olen nähnyt erityislapsen vanhemman arkea ja mitä se vaatii."

"Lapsi on supertyyppi. On ollut kivaa."

Kuva: Anna Autio

Lukumummi ja -vaari -toiminta

Lukumummi ja -vaari -toimintaa tehdään yhteistyössä Niilo Mäki Instituutin kanssa toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Piiri rekrytoi ja perehdyttää lukumummit ja -vaarit sekä opettajat, organisoii toimintaa kouluille, järjestää vertaistapaamisia vapaaehtoisille sekä ohjaa heitä henkilökohtaisesti tarpeen mukaan.

Vuonna 2024 lukumummi ja -vaari -toiminta kasvoi edelleen:

- Lukumummeja ja -vaareja oli 261 (edellisvuonna 216).
- Toimintaan osallistui 1 379 lasta, kun vuonna 2023 osallistujia oli 974.
- Lukutuokioita kertyi yhteensä 9 468 kun edellisenä vuonna kohtaamisia oli 6 839.
- Vuoden lopussa toimintaa oli 26 kunnassa ja uusia kouluja tuli mukaan 23.
- Kaikkiaan toimintaa oli 112 koulussa.

Toiminnasta saatu palaute opettajilta oli positiivista. Opettajien arvion mukaan:

- 54 % lapsista lukusujuvuus parani erittäin paljon tai paljon, 42 % jonkin verran ja 4 % vähän.
- kaikkien toimintaan osallistuneiden oppilaiden lukuinnostus lisääntyi.

Palautetta saatiin 104 opettajalta.

"Lukumummin kanssa lukeneet lapset ovat mielissään toiminnasta. Näen, että hyödyt ovat olleet lukutaidon lisäksi myös henkisiä. Lukumummi on turvallinen ja mukava aikuinen, jonka kanssa vaihtaa kuulumisia ja rupertella asioista."

"Toiminta on selkeää ja lapsen etua tukevaa toimintaa. Kunpa jokaisella luokalla olisi oma lukumummo."

"Koulullamme käyvät lukukummit tulevat erinomaisesti toimeen oppilaiden kanssa. Heidän kanssaan on ollut hyvin helppo sopia lukuhetken ajankohta. Yhteistyö on toiminut erinomaisesti ja lukumummit ovat hyvin pidettyjä."

Vapaaehtoisista lukumummeista ja -vaareista

- 100 % koki, että lapsen lukusujuvuus oli parantunut, ja
- 99 % koki, että lapsen lukuinnostus oli lisääntynyt lukuhetkien myötä.

Vapaaehtoisilta kerätyssä palautteessa

- 100 % vastaajista koki saaneensa toiminnasta iloa ja merkityksellisyyttä.

Vapaaehtoiset kokevat vierailut kouluilla merkittäviksi ja vertaistapaamiset tärkeiksi. Monet lukumummit ja -vaarit sitoutuvat tehtäväänsä useammaksi vuodeksi.

Kuva:
Antti Ranki,
Parcero

Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminta

Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnassa tukisuhteita oli viisi ja kohtaamiskertoja 23. Koulutettuja vapaaehtoisten määrä oli seitsemän.

Tukisuhteiden vähäinen määrä selittyy osittain sillä, että maahanmuuttajaperheet toivovat usein perhekummia tai varamummia ja ohjautuvat siksi perhekummitoimintaan. Perhekummi -toiminnassa kummisuhteessa tai omaa kummia odottavia maahanmuuttajaperheitä oli noin 15.

YMÄ-suhteita solmittiin yhteistyössä maahanmuuttokoordinaattoreiden kanssa. Heiltä, perheiltä ja vapaaehtoisilta saatu palaute toiminnasta oli positiivista.

- Kaikkien toiminnassa mukana olevien äitien ja vapaaehtoisten mukaan äitien kielitaito koheni.
- Yhteiset tapaamiset tukihenkilön kanssa noin kerran kuussa sekä tutustumiskäynnit lapsiperheiden kohtaamispaikkoihin auttoivat tutustumaan uusiin ihmisiin ja toivat mielekästä tekemistä. Tämä vahvisti äitien kotoutumista.

Läksykummi -toiminta

Läksykummitoiminnassa oli mukana kaksi lasta ja kohtaamiskertoja kertyi 97.

Läksykummitoiminnan käytännön toteutus todettiin haastavaksi, koska sopivia tiloja lapsen ja vapaaehtoisen tapaamiselle oli vaikea löytää. Lisäksi koulutettujen vapaaehtoisten sitoutuminen oli heikkoa.

Toiminta päätettiin ajaa hallitusti alas vuoden 2024 aikana. Ylläpidettiin olemassa olevat läksykummisuhteet, mutta uusia läksykummi-vapaaehtoisia ei koulutettu, eikä toimintaa markkinoitu.

Vapaaehtoisten, lasten huoltajien, sekä opettajien suullisen arvion mukaan lasten koulumotivaatio kasvoi ja oppimistulokset paranivat. Toiminnassa mukana olo vaikutti myös arjessa jaksamiseen.

Kuva:
Antti Ranki,
Parcero

5. OmaKamu-toiminta

OmaKamu-toiminnassa vuosi 2024 oli hankkeen viimeinen toimintavuosi. Tarkoituksena oli vakiinnuttaa toiminta hankerahoituksen aikana Tampereelle ja kasvattaa toimintaa lähialueella asuvien lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.

- Kamu-suhteita oli 21, joista vuonna 2024 käynnistettiin 12.
- Vuoden aikana Kamu-suhteita päättyi seitsemän.
- Uusia hakemuksia perheiltä tuli yhteensä 19 ja yhteensä Kamua odottavia perheitä oli jonossa 51.
- Jonosta poistui vuoden aikana perheitä 22, joista 11 pääsi Kamu-suhteeseen. Perheitä oli jonossa vuoden lopussa 29.

Vuoden aikana järjestettiin neljä koulutusta, jotka sisälsivät yhteensä 24 koulutuskertaa. Koulutuksiin ilmoittautui 26 vapaaehtoista, joista 17 valmistui. Kaikki valmistuneet vapaaehtoiset eivät kuitenkaan päädy mukaan toimintaan.

Vuoden aikana valmistuneista vapaaehtoisista kuudelle ei vielä vuoden 2024 aikana löytynyt sopivaa PikkuKamua. Vapaaehtoisten ja perheiden yhdistämisessä oli haasteena mm. liian haastavat tilanteet perheissä, tai perheiden ja vapaaehtoisten pitkä maantieteellinen välimatka. Myöskään vapaaehtoisten toiveet lapset sukupuolesta tai iästä eivät kohdanneet aina jonossa olevien hakemusten kanssa.

Toiminta on saanut hyvää jalansijaa Tampereella ja ympäryskunnissa. Toimintaan ohjautui omatoimisesti niin perheitä kuin vapaaehtoisiakin. Vapaaehtoisia ohjautui toiminnan pariin lähes yhtä paljon kuin edellisenä vuonna, vaikka rekrytointitapahtumiin osallistuttiin vähemmän.

Kamu-pareille järjestettiin vuoden aikana yhteensä neljä tapahtumaa ja vapaaehtoisille kaksi virkistysiltaa. Tapahtumissa oli vähän osallistujia. Myös aikaisempina vuosina osallistujia on ollut haasteellista saada paikalle. Vaikka Kamu-pareille suunnattuja tapahtumia järjestettiin vuonna 2024 tuplasti enemmän ja monipuolisemmilla teemoilla, oli osallistujamäärä silti heikko.

Palautekyselyn mukaan tapahtumat on kuitenkin koettu mieluisiksi niihin osallistuneiden taholta. Myös vapaaehtoisten virkistysilloista on saatu positiivista palautetta.

OmaKamu toiminnassa mukana oleville perheille jaettiin lahjoituksena saatuja Linnanmäki-rannekkeita 14 kpl sekä Suomen Palloliitolta saatuja ilmaislippuja jalkapallon maaotteluihin Tammelan Stadionille.

Toiminnasta kerättiin palautetta kyselyn avulla perheiltä ja vapaaehtoisilta. Palautetta kerättiin myös seurantapuheluilla, jotka toteutetaan suhteen 3 ja 12 kuukauden kohdalla. Vuonna 2024 pidettiin ensimmäiset välikeskustelut, jotka toteutetaan, kun Kamu-suhde on kestänyt kaksi vuotta. Palautteiden perusteella tyytyväisyys toimintaan on lisääntynyt edellisvuodesta.

"Olen erittäin tyytyväinen kamuun ja kamusuhteeseen. Lapsi tapaa mielellään ja on hyvällä tuulella lähtiessä ja tullessa."

"Erittäin loistava juttu ja toivon tämän kaveruuden jatkuvan ja kantavan pitkälle."

"Olen oppinut että ei tarvitse jännittää."

Vuonna 2023 vuosikyselyyn vastasi 9 huoltajaa ja 8 huoltajaa vuonna 2024:

- 100 % perheistä koki, että toiminnassa mukana olon myötä lapsi on saanut Kamulta tukea ja huomiota, lapsi on saanut Kamusta uuden ystävän ja Kamu-suhteella on ollut positiivinen vaikutus koko perheen hyvinvointiin.
- 88 %:lla huoltajan huoli lapsesta on vähentynyt.
- 75 %:lla lapsen yksinäisyys on vähentynyt.
- 65 %:lla lapsen luottamus muihin ihmisiin on kasvanut.

Vapaaehtoisille suunnatussa kyselyssä vapaaehtoisista:

- 100 % koki, että toiminta on tuonut mielekästä tekemistä vapaa-ajalle.
- 90 % koki, että toiminta on tuonut iloa ja positiivisia kokemuksia, tukenut tai lisännyt omia voimavaroja, sekä antanut mahdollisuuden tutustua uusiin ihmisiin.

Palautteiden mukaan useimmin koettu haaste Kamu-suhteessa on aikataulujen sovittaminen yhteen ja oman roolin löytäminen Kamuna.

Toiminnalle haettiin STEAlta uutta hankerahoitusta, sillä jatkorahoitusta ei STEAn avustusleikkausten vuoksi ollut mahdollista hakea. STEA ei myöntänyt toiminnalle hankerahoitusta.

”Joskus tietty itteänikin väsyttää mut pikkukamun kanssa jaksaa aina olla ja leikkiä! Sitä paitsi pikkukamusta saa energiaa!”

” Kokemukset siitä, että itsellä on positiivinen vaikutus toisen elämään ja mahdollisuus auttaa ja tukea, ovat korvaamattomia.”

6. Lasten ja nuorten tukihenkilötoiminta

Vuonna 2024 sosiaalihuoltolain alaista lasten ja nuorten tukihenkilötoimintaa oli enää ainoastaan Nokialla.

Uusia koulutuksia ei järjestetty, koska Pirkanmaan hyvinvointialue linjasi vuonna 2023, että jatkossa vapaaehtoistoimintaan perustuva tukihenkilötoiminta organisoidaan hyvinvointialueen koordinoiman Luotsin kautta. Näin ollen kuntien sosiaalityöntekijöiden ei ole jatkossa mahdollista käyttää MLL:n vapaaehtoisia tukisuhteisiin.

Vuoden aikana vanha tukisuhde jatku vuodelta 2023 ja päättyi heinäkuussa 2024. Vuoden aikana kaikki tukihenkilötoiminnassa mukana olevat vapaaehtoiset kontaktoitiin ja kerrottiin toiminnan päättymisestä piirissä, sekä esiteltiin muista mahdollisuuksista toimia vapaaehtoisena piirissä.

7. Kouluyhteistyö

Tukioppilastoiminta

Piiri koordinoi omalla alueellaan valtakunnallista tukioppilastoiminnan verkostoa ja ylläpitää alueensa tukioppilaskoulujen rekisteriä sekä kokoaa tietoa toiminnan kehittämistarpeista ja vahvuuksista kouluissa.

Koulujen tukioppilaille ja tukioppilastoiminnan ohjaajille tarjotaan koulutusta, ohjausta ja aineistoja. Piiri koordinoi ja kehittää kouluyhteistyötä yhdessä MLL:n keskusjärjestön ja muiden piirien kanssa. Koulutukset toteuttivat Hämeen piirin koordinaattorin lisäksi MLL:n koulutuksen käyneet tuntipalkkaiset kouluttajat.

Hämeen piiri on koordinoinut Uudenmaan tukioppilastoimintaa elokuusta 2023 alkaen.

Tukioppilastoiminnan lukuja:

- Tukioppilaskouluja 255, joista 106 on Hämeen piirin alueiden kouluja
- Tukioppilasohjaajia 444, joista 188 ovat Hämeen piirin alueiden kouluista
- Tukioppilaita: 4154 yhteensä sekä Uudellamaalla että Hämeessä
- Tukioppilaskoulutuksia: 69kpl, joista 39 kpl järjestettiin Hämeen piirin alueiden kouluissa
- 89 % Tukioppilaista Hämeessä pitivät koulusta hyödyllisenä
- 85 %Tukioppilaista Uudellamaalla pitivät koulusta hyödyllisenä

Kummioppilas- ja tutortoiminta

Kummioppilastoiminnan tavoitteena on luoda kouluun yhteisöllisyyttä ja edistää uusien ekaluokkalaisten turvallista koulun alkua ehkäisemällä yksinäisyyttä ja kiusaamista.

Tutortoiminnan tavoitteena on lisätä opiskelijoiden hyvinvointia, luoda oppilaitokseen hyvää ilmapiiriä sekä edistää opiskelijoiden osallisuutta yhteisön jäsenenä. Piiri tukee koulujen kummi- ja tutortoimintaa koulujen tarpeen mukaan. Tutorkoulutuksia järjestettiin vuonna 2024 vain yksi, koska molemmat ovat toimintoina niin vahvasti itsenäisiä, etteivät koulut kokeneet tarvetta MLL:n pitämille koulutuksille.

Kuva:
Antti Ranki

Mediakasvatusoppitunnit ja -vanhempainillat

Piiri toimii koulujen, lasten, vanhempien ja opettajien tukena mediakasvatuskysymyksissä. Mediakasvatuksen oppitunneilla lisättiin oppilaiden tietoa ja ymmärrystä, miten verkkoympäristöt toimivat ja miten ne vaikuttavat mediankäyttöön. Vanhempainillat lisäsivät vanhempien ja ammattikasvattajien tietoja lasten ja nuorten mediankäytöstä ja sen merkityksestä lasten elämässä ja kehityksessä.

Elokuusta 2023 alkaen Hämeen piiri on koordinoanut myös Uudenmaan alueen mediakasvatustyötä. Piiri järjesti koulutuksia alueensa ala- ja yläkouluissa oppilaille, sekä vanhempainiltoja oppilaiden vanhemmille. Mediakasvatuskoulutuksia ja vanhempainiltoja järjestettiin yhteensä 55 kpl, joista 32 kpl järjestettiin Hämeen piirin alueella ja 23 kpl Uudenmaan alueella.

Kuva:
Anna Autio

Muut vanhempainillat ja keskustelutilaisuudet

Hämeen piirissä ja Uudenmaan alueella järjestettiin myös vanhempainiltoja yläkoululaisten huoltajille.

- Kuuntele ja kannusta yläkoululaista - vanhempien keskustelutilaisuudessa keskustellaan nuoruudesta ja nuoren vanhempana olemisesta.
- Kaveritaito-vanhempainilta on vanhempaintilaisuus, jossa käsitellään lasten ja nuorten kaverisuhteita, konflikteja ja niiden ratkomista. Illan aikana vanhemmat saavat vinkkejä lasten kaverisuhteita tukevaan vanhemmuuteen.
- Ei kiusaamiselle -vanhempainilta käsittelee kiusaamisen ilmiötä, kiusaamisen vastaista toimintakulttuuria ja vanhemmuuden roolia teemojen ympärillä.

Vanhempainiltoja pidettiin Hämeen piirin alueella 4kpl, joihin osallistui yhteensä 432 henkilöä.

Uudenmaan piirin alueella järjestettiin vanhempainiltoja 4 kpl ja niillä tavoitettiin yhteensä 111 henkilöä.

Vanhempainiltoihin osallistuneista 93 % koki tilaisuuden hyödylliseksi.

Koulurauha

Mannerheimin Lastensuojeluliiton, Opetushallituksen, Poliisihallituksen, Suomen Vanhempainliiton ja Folkhälsanin yhteisponnistus Koulurauha 2024 järjestettiin Hämeenlinnassa. Koulurauhan julistus toteutettiin yhteistyössä MLL:n ja Ylen kanssa ja Hämeen piiri oli tapahtuman koordinoitivastuussa. Koulurauha -projekti oli vuoden mittainen ja työllisti noin puolikkaan henkilötyövuoden Hämeen piiristä.

Koulurauha julistettiin 28.8.2024 Seminaarin koululla Hämeenlinnassa ja paikalla koulun juhlasalissa oli reilu 600 oppilasta, sekä 100 kutsuvierasta. Tapahtuma striimattiin suorana Yle Areenassa. Livestriimiä ja tallennetta katsottiin vuonna 2024 yli 50 000 kertaa. Julistus on nähtävissä Areenassa 31.2025 saakka.

Oppilaat valitsivat lukuvuoden teemaksi ”Et ole yksin – Du är inte ensam”. Koulurauhatapahtuman ja koulujen lukuvuositehtävät suunnittelivat Seminaarin, Miemalan ja litalan koulujen, Lammin lukion sekä Tampere Svenska Skolanin oppilaat.

Oppilaat vastasivat myös tapahtumassa julistustekstin laatimisesta. Julistustekstit käännettiin kahdeksalle kielelle sekä viittomakielelle.

Paikan päälle saapui tervehdyksensä antamaan tasavallan presidentti Alexander Stubb. Tapahtumassa esiintyi tähtiartisti Robin Packalen, joka esitti oppilaiden toivomia kappaleita ohjelmistostaan. Esitysten aikana katsojat pääsivät jaloittelemaan ja eläytymään musiikkiin upean esiintyjän mukana.

Myös päiväkodit olivat mukana Koulurauhassa. Hämeenlinnan päiväkodeissa julistettiin Eskarirauha. Seminaarin koulun esiopetusryhmä Hapsuhännät työstivät oman Eskarirauhan julistuksen sekä yksinäisyys -teemaisen taideteoksen, josta tuotoksena syntyi eskarirauhan julistus -video, joka esitettiin myös Koulurauhan julistustapahtumassa.

Presidentti Alexander Stubin vierailun ansiosta tapahtuma ja sen tärkeä sanoma saivat merkittävästi lisää huomiota mediassa. Hämeen piirin toiminnanjohtaja Päivi Meduri edusti järjestöä tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän juhlavastaanotolla Presidentinlinnassa 6. joulukuuta 2024. Kutsu oli huomionosoitus MLL:n Hämeen piirin tekemälle työlle lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäjänä. Erityisesti kutsu oli myös huomionosoitus MLL:n tekemälle kiusaamisen vastaiselle työlle.

Koulurauhaan liittyviä lehtijuttuja julkaistiin Hämeen piirin alueella 10kpl. Lisäksi koulurauhan julistus näkyi Yle uutissa, YLE aamussa sekä MTV3:n Kymmenen uutisissa.

Kuva:
Valokuvaus Maiju Forss

Digitutkijat

Keväällä 2024 alkoi Hämeen piirissä MLL:n ja Suomen Kulttuurirahaston (SKR) käynnistämä ja SKR:n rahoittama Digitutkijat-mediakasvatushankkeen toteutus.

4.-luokkalaisille suunnatut työpajat vahvistavat lasten medialuku- ja digihyvinvointitaitoja. Yhtenäiskouluilla on mahdollisuus tilata mentoripaja tukioppilaille, joka pidetään tukioppilaille samana päivänä ennen 4.-luokkalaisten työpajaa. Näin tukioppilaat pääsevät osallistumaan ja voivat avustaa alakoululaisten työpajassa.

Tavoitteena on kohdata 75 % suomenkielisistä ala- ja yhtenäiskouluista vuosina 2024–2026.

Hämeen piirin alueella järjestettiin 32 työpajaa, joissa kohdattiin yhteensä 874 oppilasta. Vuoden aikana järjestettiin yksi mentoripaja tukioppilaille.

Mentoripajoja markkinointiin aktiivisesti kouluille, mutta harva yhtenäiskoulu osoitti kiinnostusta. Alakoululaisten digipajat saivat hyvän vastaanoton kouluilla.

Kuva:
Jani Laukkanen

8. Lastenhoitotoiminta

MLL:n lastenhoitotoiminta on 50 vuoden ajan mahdollistanut vanhempien työssä käymisen, opiskelun, askareiden hoitamisen tai hetken tauon, jolloin vanhemmilla on ollut mahdollisuus omaan tai yhteiseen parisuhdeaikaan. Toiminta on rahoitettu kuntien tai hyvinvointialueiden avustuksilla.

Toiminnan rahoitus on supistunut niin, että vuonna 2024 toimintaa toteutettiin vain muutaman kunnan alueella Kanta-Hämeessä ja Pirkanmaalla. MLL:n Hämeen piirin lastenhoitotoiminnassa työskenteli vuonna 2024 kaikkiaan 120 hoitajaa. Lastenhoitotunteja kertyi 1489. Rahoituksen supistuminen vaikutti oleellisesti vuoden lastenhoitotuntien kokonaismäärään. Piirin alueella järjestettiin kaksi lastenhoitokurssia. Hoitajien toiminnanohjaukset pidettiin pääosin etäyhteyksin (5 pienryhmää ja 8 jatkokoulutusta).

MLL:n lastenhoitotoimintaan saamien avustusten supistuminen on valtakunnallinen ilmiö. Tämän seurauksena lastenhoitoapu oli jouduttu lopettamaan monin paikoin. MLL:n lastenhoitoapu päättyi Hämeen piirin alueella 15.12.2024. Piirin saamat avustukset eivät riittäneet kattamaan toiminnasta aiheutuvia kustannuksia.

Toiminnan päättyessä hoitajille tarjottiin vertaistapaamisia, joissa oli mahdollista keskustella toiminnan päättymisestä. Hoitajille kerrottiin erilaisista vaihtoehtoista jatkaa hoitajana lapsiperheissä. Toiminnan lopettamisen seurauksena useat perheet olivat yhteydessä piiriin tai MLL:n hoitajiin ja tiedustelivat, mistä voisivat saada lastenhoitoapua. Perheille kerrottiin muista mahdollisuuksista lastenhoitoapuun ja myös ohjattiin kysymään suoraan palveluntarjoajilta heidän tarjoamistaan palveluista. Perheet olivat surullisia toiminnan päättyessä ja useat toivat esille, että muut lastenhoitopalvelut eivät ole heille hinnan puolesta saavutettavia. Perheiden palaute otettiin vastaan ja välitettiin kuntiin.

9. Vanhempainryhmätoiminta

Piiri järjesti vanhempien vertaisryhmätoimintaa Tampereen Erho-yksikön erityislasten vanhemmille. Ryhmä on avoin kaikille yksikön erityislasten vanhemmille, eikä edellytä vanhemmilta sitoutumista jokaiseen tapaamiseen. Erho-vanhempainryhmä kokoontui vuonna 2024 seitsemän kertaa (4 keväällä ja 3 syksyllä). Yksittäisessä tapaamisessa osallistujia oli 4–9 henkilöä.

10. Hallinto ja talous

Hallinto

Piirin strategisesta päätöksenteosta vastasi piirihallitus, johon kuului puheenjohtajan lisäksi 11 varsinaista ja 3 varajäsentä. Hallituksella oli vuoden aikana 10 kokousta. Hallituksen lisäksi muodostettiin piirin puheenjohtajistosta ja yhdestä hallituksen jäsenestä työvaliokunta, jonka sihteerinä oli toiminnanjohtaja. Työvaliokunta kokoontui valmistelemaan hallituksen kokouksia muutaman kerran vuodessa aina tarpeen mukaan. Piirin operatiivisesta johtamisesta vastasi toiminnanjohtaja.

Piirin toimihenkilöissä tapahtui joitakin muutoksia vuoden 2024 aikana. Piirillä oli huhtikuun loppuun saakka STEAn Paikka auki -rahoituksella palkattu viestintäassistentti. Uudella Paikka auki -rahoituksella palkattiin uusi työntekijä elokuussa. Vuoden lopussa piirissä työskenteli 10 kuukausipalkkaista henkilöä. Tuntipalkkaisia kouluttajia työskenteli Hämeen piirin alueella aktiivisesti seitsemän ja Uudenmaan piirin alueella kuusi.

Talous

Talouden tavoitteena on tasapainoinen rahoitus- ja kulupohja, jolla turvataan piirin toimintaedellytykset. Piirin omistama Kotineuvola Oy asetettiin konkurssiin 8.4.2024. Avustuksia saatiin MLL:n keskusjärjestön delegoimista STEA-avustuksista, sekä piirin omien toimintojen ja hankkeiden STEA avustuksista. Avustusta saatiin myös Suomen Kulttuurirahastolta Digitutkijat - hankkeeseen. Muut varsinaisen toiminnan tuotot muodostuivat koulutusten ja tukihenkilötoiminnan tuotoista ja sekä toimitilojen vuokraamisesta. Pirkanmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueilta saatiin avustusta. Muutamista kunnista avustusta saatiin lastenhoitotoiminnan järjestämiseen. Myös Opintokeskus Sivikseltä haettiin korvausta koulutusten järjestämisestä.

Kokonaistuotot olivat 594 180 euroa ja kokonaiskulut 552 376 euroa. STEA avusteisista toiminnoista tukihenkilötoiminnassa, OmaKamu -toiminnassa, sekä Paikka auki -rahoituksista jäi avustusta käyttämättä yhteensä 36 479 euroa, mikä siirtyi tilinpäätöksessä vuodelle 2025. Varsinaisen toiminnan alijäämä oli -35 049 euroa. Pirkanmaan osuuskaupalta saatiin loppuvuodesta 53 879 euron suuruinen lahjoitus pullo- ja tölkipanttilahjoitusten kautta. Lahjoituksen vuoksi tilikauden tulos oli 41 804 eur euroa. Vuosi 2024 oli ensimmäinen vuosi sitten vuoden 2018, kun tuottojen määrä ylitti kulujen määrän.

11. Tulevaisuus

Piirin rahoituslähteisiin liittyy tulevaisuudessa epävarmuustekijöitä. Hyvinvointialueiden rahoitusten leikkaukset näkyvät myös järjestöille myönnettävissä avustuksissa. Kunnilta ja hyvinvointialueilta saadut avustukset laskivat edellisvuodesta 28 %. Hyvinvointialueilta saatavissa avustuksissa on nähtävissä leikkauksia myös vuodelle 2025. Järjestöjen valtionavustuksiin on tulossa leikkauksia. Myös avustusten myöntämisperiaatteita ollaan uudistamassa. Lisäksi vaarana on, että tulevaisuudessa järjestöjen rahoitukseen voi liittyä poliittista ohjausta ja järjestöautonomia saattaa vaarantua. Järjestöjen on välttämätöntä varautua leikkauksiin ja etsimällä vaihtoehtoisia rahoituslähteitä.

- Väestö keskittyy aiempaa vahvemmin suurimmille kaupunkiseuduille. Myös maahanmuutto painottuu voimakkaimmin kasvukeskuksiin. Syntyvyys alenee ja väestönkasvu on pitkälti riippuvainen maahanmuutosta. Syntyvyyden laskulla ja väestön ikääntymisellä on huomattavia vaikutuksia.
- Lapsiperheiden toimeentulo vaikeutuu elinkustannusten nousun ja sosiaaliturvan leikkausten vuoksi, mikä on lisännyt lapsiperheköyhyyttä ja heijastuu myös lasten, nuorten ja perheiden palveluihin. Hyvinvointi on entistä eriytyneempää, lapsiperheköyhyys on kasvussa ja yhä useampi kärsii toimeentulovaikeuksista. Eriarvoisuus kasvaa ja yhteiskunta uhkaa luokittua.
- Kilpailu vapaaehtoisista on lisääntynyt. Vapaaehtoisten rekrytointi vie yhä enemmän aikaa. Leimaava puhe ja keskustelu rasismista on polarisoitunutta. Epävakaa maailmantilanne, ilmastonmuutos ja digitalisaation mukanaan tuomat haasteet heijastuvat ihmisten hyvinvointiin.

Tulevaisuus

- Nähtävissä on järjestöjen toimintaan negatiivisesti vaikuttavaa kehitystä, minkä vuoksi järjestöillä on yhä tärkeämpi rooli yhteiskunnassa demokratian ylläpitäjinä ja vahvistajina.

Toiminta on kohderyhmiltä saadun palautteen mukaan tuloksellista ja edistää monipuolisesti hyvinvointia. Järjestöjen ennaltaehkäisevään toimintaan on kuitenkin yhä haastavampaa saada rahoitusta yhteiskunnan julkisten varojen leikkausten keskellä.